

Espurna n° 103

Número anual 2017

Butlletí informatiu
de Prevenció
d'Incendis
Forestals

Per Unitat Tècnica UT-902
Servei de Prevenció d'Incendis Forestals

ÍNDEX

Claus de l'any	2
Dades Estadístiques	8
Valors Acumulats	8
Comparació amb els valors mitjans.....	9
Evolució mensual: nombre	10
Evolució mensual: superfície afectada.....	12
Anàlisi de les causes	14
Relació completa d'incendis al mes de desembre	21
Mapes	22
Distribució general dels incendis provisionals de 2017(punts d'inici)	23
Distribució del nombre d'incendis per municipi	24
Distribució del nombre d'incendis per municipi (1000 ha de terreny forestal).....	25
Distribució mensual dels incendis provisionals de 2017 (punts d'inici).....	26
Distribució dels incendis provisionals de 2017 per tipus de causa (punts d'inici)	27
Notícies i Divulgació.....	28

Foto portada: Collage amb les diferents portades elaborades per als butlletins Espurna mensuals de l'any 2017

CLAUS DE L'ANY¹

L'any 2017 s'ha saldat amb un total de 347 incendis, que van afectar a 1.897,46 ha de terreny forestal. El nombre d'incendis està per baix de la mitjana del decenni (385), de la mateixa manera que la superfície, que també ha quedat per baix de la mitjana del decenni (9.157,73 ha).

L'any 2017 ha tingut una temperatura mitjana de 16,0°C en la mitjana del territori de la Comunitat Valenciana, que és 0,7°C més que la mitjana normal (15,3°C) i, en comparació amb la sèrie de temperatura mitjana del període de 30 anys 1981-2010, es qualifica com a any extremadament càlid.

L'any actual serà probablement, juntament amb 2016, el tercer més càlid a la Comunitat Valenciana des d'almenys 1941, només superat per 2014 i 2015. És a dir, s'han registrat de forma consecutiva els quatre anys més càlids a la Comunitat Valenciana, superant a 2006, que és el cinquè any més càlid de la sèrie. 7 dels 8 anys més càlids des de 1941 a la Comunitat Valenciana s'han registrat a partir del 2006. Per aquest ordre, i de més a menys càlid, els vuit anys de temperatura mitjana més alta han sigut: 2014, 2015, 2016, 2017, 2006, 1994, 2011 i 2009.

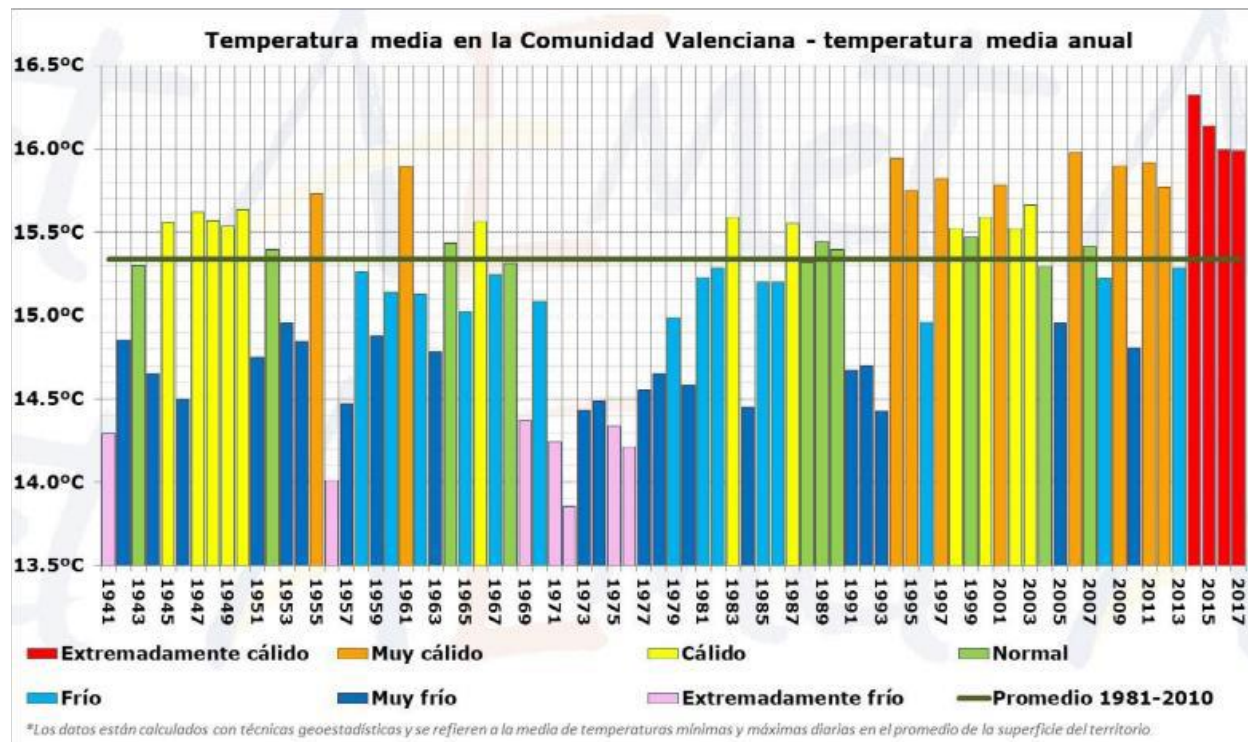

Figura 1. Temperatura mitjana anual a la Comunitat Valenciana, en contrast amb la mitjana de la sèrie

¹ La informació sobre meteorologia, excepte indicació expressa, prové d'AEMET

El més destacat de l'any 2017 pel que fa a temperatura va ser l'extraordinari episodi de calor dels dies 9 i 10 de març, quan es van superar els 32°C en observatoris d'Alacant i del sud de València, no havent-hi precedents d'un dia tan càlid en data tan primerenca de l'any a la Comunitat Valenciana. El dia 10 de març es va superar el rècord de temperatura màxima absoluta al mes de març a observatoris del sud d'Alacant amb sèries de dades superiors a 40 anys com Orihuela, Rojales o l'Aeroport d'Alacant-Elx.

Juny va ser un mes de temperatura persistentment altes, sobretot a l'interior, però el més significatiu de juny va tenir lloc els últims dies del mes, ja que a partir del dia 27, el vent que va estar en calma i amb règim de brises, va girar a ponent, i la calor es va traslladar a la costa durant un parell de dies, mentre que les temperatures descendien a l'interior. En aquests dies de final de juny es va registrar l'únic episodi advers de vent de ponent a la Comunitat Valenciana en l'any 2017. Durant els dies 27 i 28 de juny hi va haver vent de ponent persistent, amb ratxes d'entre 60 i 70 km / h , amb humitat molt baixa, inferior al 20% i temperatures superiors a 35°C, aconseguint els 40°C a Barxeta, 39,5°C a Xàtiva i 38,4°C a l'aeroport de València, que és la temperatura més alta registrada en un mes de juny a aquest observatori que va començar a registrar dades en 1966. Aquestes adverses condicions meteorològiques van afavorir la propagació de l'incendi de Gàtova, que es va detectar per l'Observatori Forestal del Pic de l'Àguila el dia 28 i es va estendre fins al sud de la província de Castelló els dies següents

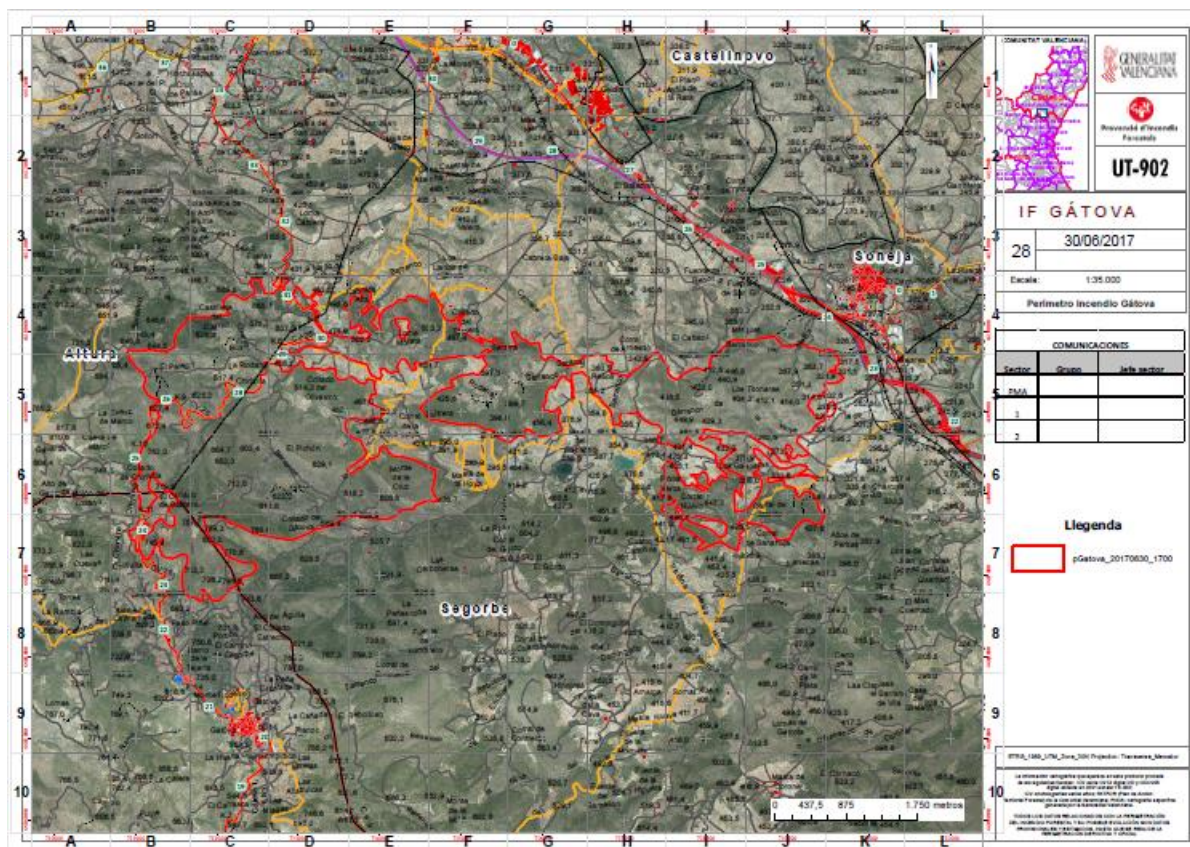

Figura 2. Perímetre de l'incendi de Gàtova (València) del 30/06/2017. Elaboració pròpia Unitat Tècnica

Pel que fa al fred, va destacar l'episodi dels dies 18 i 19 de gener generat per l'entrada d'una massa d'aire polar continental, a la qual va succeir l'entrada d'una altra massa d'aire molt humit amb llarg recorregut pel Mediterrani que va donar lloc a precipitacions generalitzades a partir del dia 19 i fins al dia 23, amb nevades que podrien qualificar-se com històriques en àmplies zones de l'interior de les 3 províncies i que fins i tot van arribar fins al nivell del mar a la província d'Alacant. En la mitjana del territori, el dia 18 de gener va ser el més fred des de gener de 2005, i aquell dia la mínima va arribar a $-10,2^{\circ}\text{C}$ a la Pobla de Sant Miquel, $-10,1^{\circ}\text{C}$ a Vilafranca i $-9,7^{\circ}\text{C}$ a Ademús. Aquest episodi de nevades va generar uns importants danys en la vegetació amb extraordinàries acumulacions de combustible que ineludiblement tindran una notable influència en el comportament d'incendis futurs.

Figura 3. Exemple d'acumulacions de combustible present a gran part de l'interior de la Comunitat Valenciana. Font: Unitat Tècnica

El caràcter tèrmic del mes de desembre, pròxim a la mitjana climàtica, amaga l'anòmal comportament del mes, amb els dies més freds al començament del mes, a causa de la irrupció d'una massa d'aire fred d'origen àrtic, i un ambient suau al final, a causa de la presència d'aire càlid associat a una dorsal anticiclònica que s'estenia per Europa Occidental. Va ser en aquest últim període de l'any i sota un episodi de forts vents quan va teindre lloc el segon gran incendi forestal de l'any a la Comunitat, afectant 535 ha, majoritàriament al terme municipal de Culla, província de Castelló.

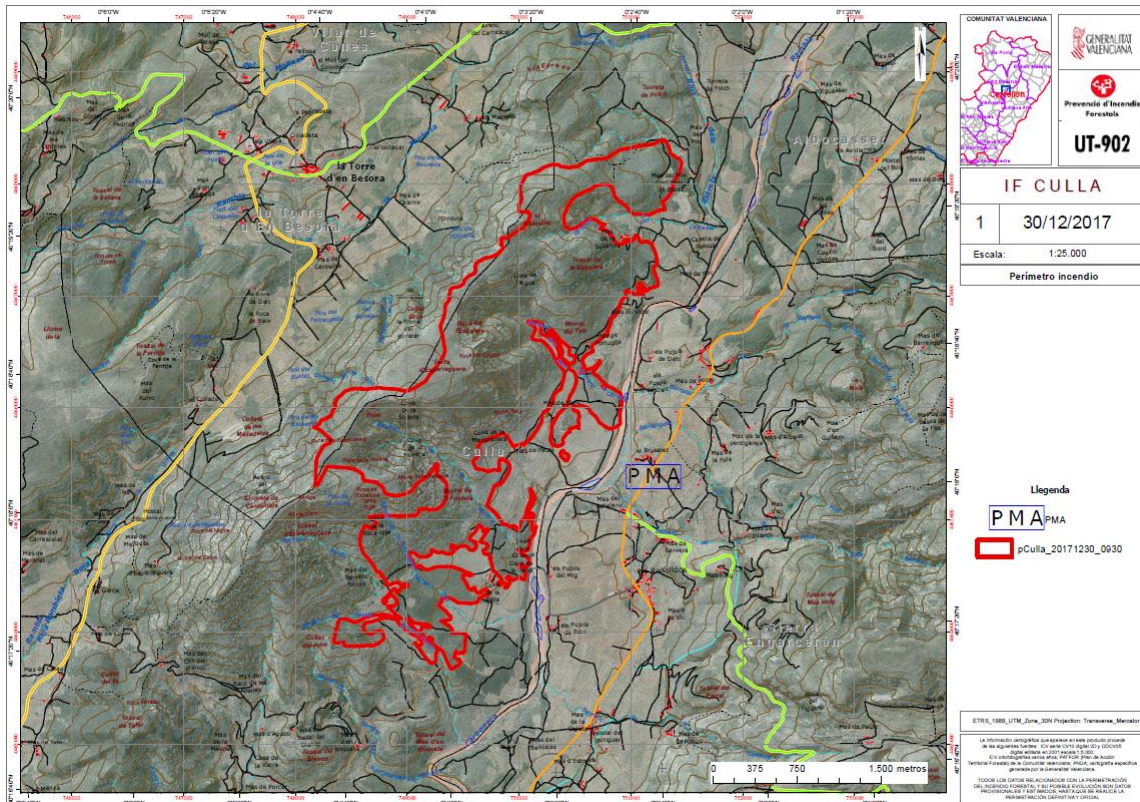

Figura 4. Perímetre de l'incendi de Culla (Castelló) del 30/12/2017. Elaboració pròpia Unitat Tècnica

Pel que fa a la precipitació, l'any ha acabat amb un caràcter sec, amb una precipitació un 28% inferior que la de la mitjana climàtica del període 1981-2010. Això tot i que durant el 75% del període va presentar superàvit pluviomètric a causa de les abundants pluges de l'hivern 2016-2017, que va resultar extremadament humit, el més humit des que hi ha registres, però una tardor molt seca, la segona més seca des d'almenys 1941, la qual cosa ha donat lloc al fet que 2017 finalitzi amb dèficit pluviomètric en més del 90% del territori.

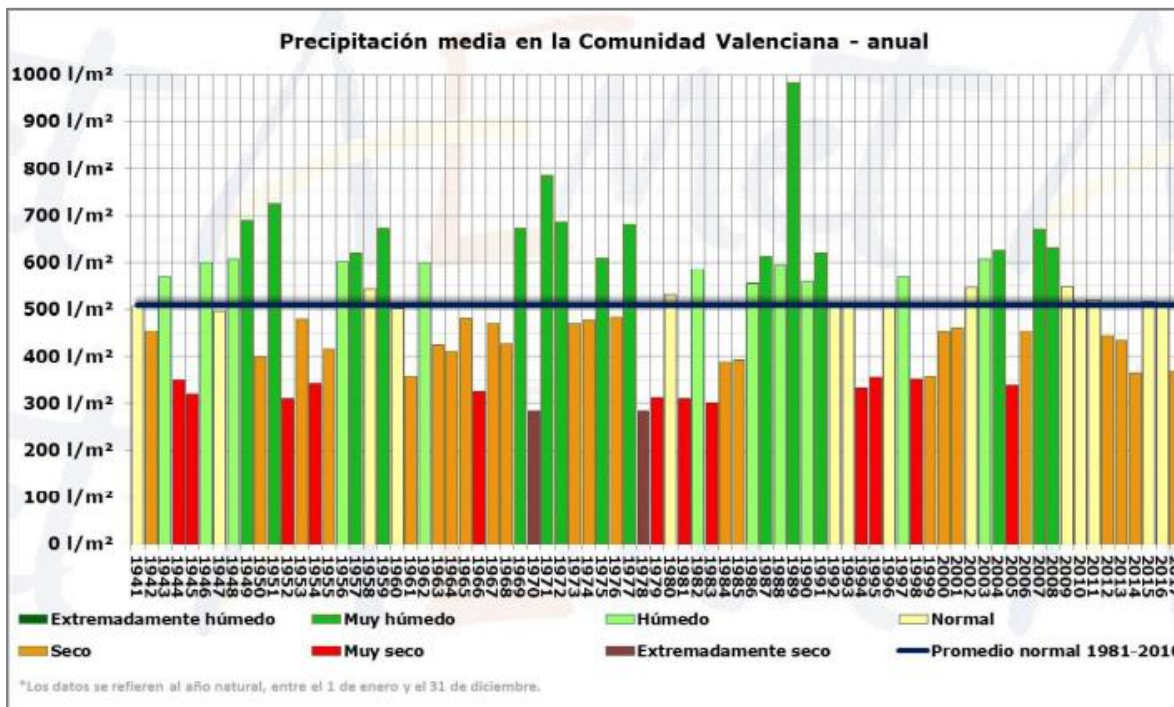

Figura 3. Precipitació mitjana a la Comunitat Valenciana al mes de novembre

Les dades de precipitació diària en la mitjana del territori, mostren clarament el gran impacte que va tindre el temporal de llevant del mes de gener al balanç anual. Un terç del total de la precipitació acumulada del 2017 es va registrar entre els dies 18 al 22 de gener, i hi ha zones del litoral de Castelló i de la muntanya del nord d'Alacant en les que més de la meitat de tot l'acumulat en 2017 el va ser en el temporal de gener.

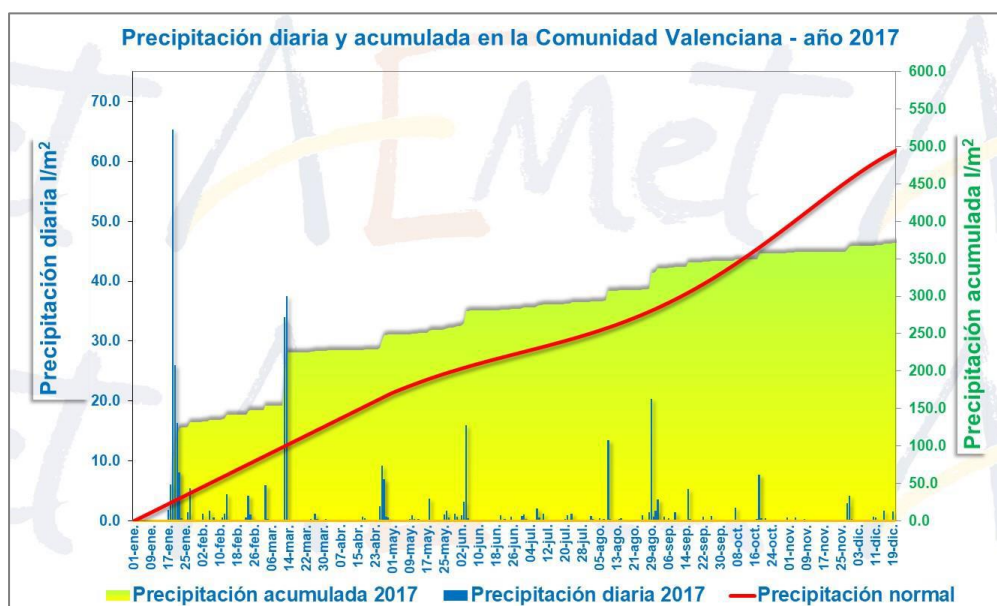

Figura 6. Precipitació diària i acumulada a la Comunitat Valenciana. Any 2017

En valors absoluts, els acumulats de l'any 2017 a la Comunitat Valenciana van des dels més de 600 l / m² d'acumulat en localitats del nord d'Alacant, a menys de 200 l / m² a la zona de Callosa de Segura, al Baix Segura (Baix Segura); en altres zones repartides per les 3 províncies l'acumulat de 2017 és inferior a 300 l / m².

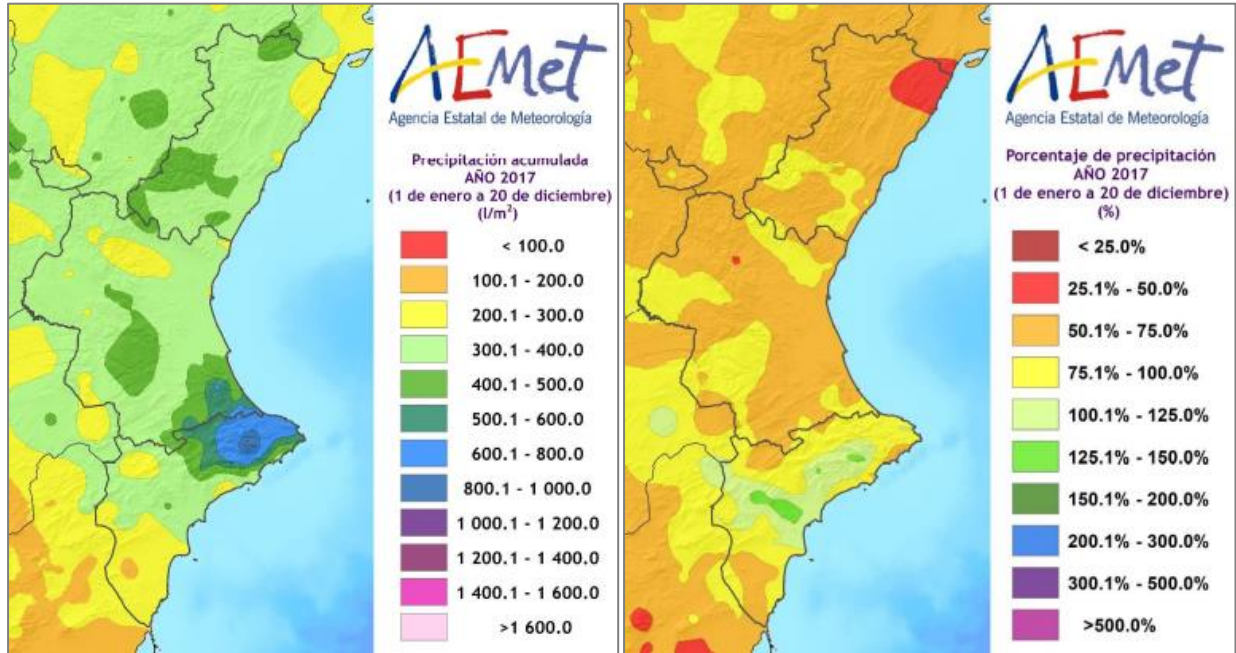

Figura 7. Precipitació acumulada i percentatge de precipitació a l'any 2017 a la Comunitat Valenciana

Excepte una xicoteta franja de territori entre les comarques alacantines del Vinalopó Mitjà, l'Alacantí i la Marina Baixa, que presenten superàvit pluviomètric, a la resta del territori l'acumulat de 2017 és inferior a la mitjana normal anual. El major dèficit s'observa en localitats del Baix Maestrat, on l'acumulat de 2017 és inferior a la meitat del normal.

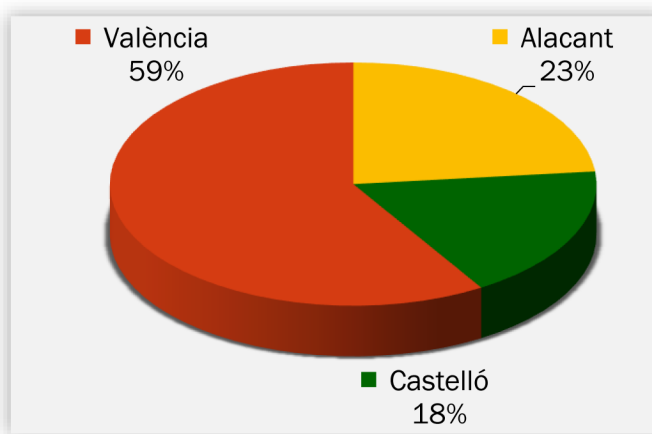
DADES ESTADÍSTIQUES

VALORS ACUMULATS

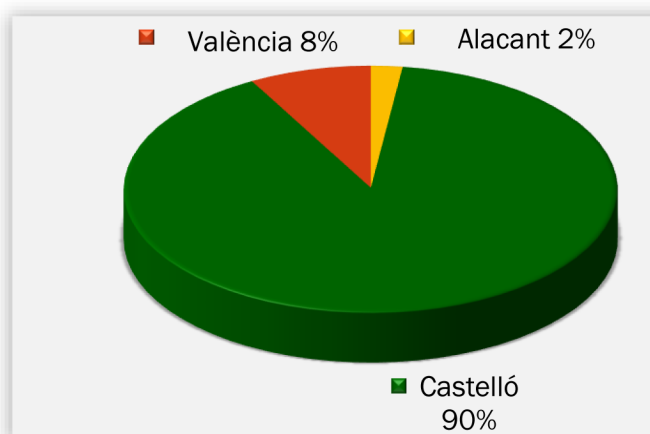
A la taula 1 i als gràfics 1 i 2 es realitza un desglossament detallat del nombre d'incendis i la superfície afectada acumulada a l'any 2017 per províncies.

Província	Nombre	Superfície afectada Ha				
		Superfície rasa			Superfície Arbrada	Superfície Total
		Canyar	Altres rases	Total rasa		
Alacant	81	4,86	11,79	16,64	22,89	39,53
Castelló	62	2,56	1.106,02	1.108,58	595,71	1.704,29
València	204	12,18	42,59	54,77	98,87	153,64
Total	347	19,60	1.160,40	1.180,00	717,46	1.897,46

Taula 1. Nombre d'incendis i superfície afectada per tipus i províncies.

Gràfic 1. Nombre d'incendis en percentatge

Gràfic 2. Superfície afectada en percentatge

La província més destacada pel que fa al nombre d'incendis és la de València, seguint Alacant la segona en importància. No obstant això, en quant a superfície, és la província de Castelló la més destacada, pel fet que els dos grans incendis que han tingut lloc a la Comunitat Valenciana han afectat principalment a aquesta província; Gàtova (es va iniciar a la província de València però va afectar principalment als municipis castellonencs de Segorbe i Altura) i Culla.

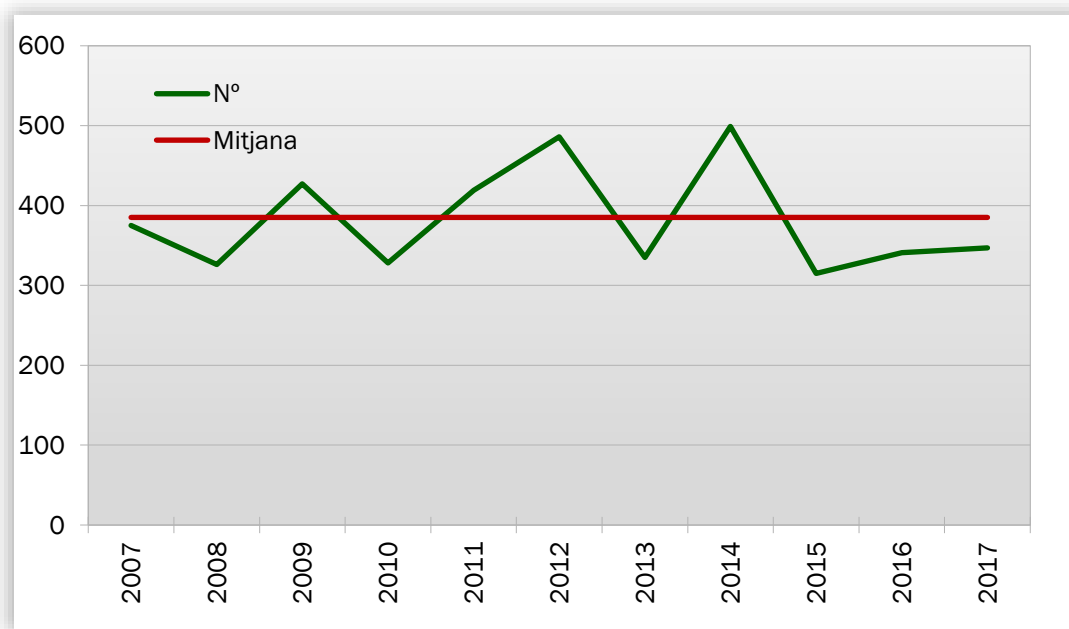
COMPARACIÓ AMB ELS VALORS MITJANS

Els valors acumulats a 31 de desembre que es detallen a la taula 2 reflecteixen que s'han produït 347 incendis, valor per baix de la mitjana per a l'últim decenni, que se situa en 385 incendis. La superfície afectada acumulada, que és de 1.897,46 ha, està per baix de la mitjana, que resulta ser de 9.157,73 ha

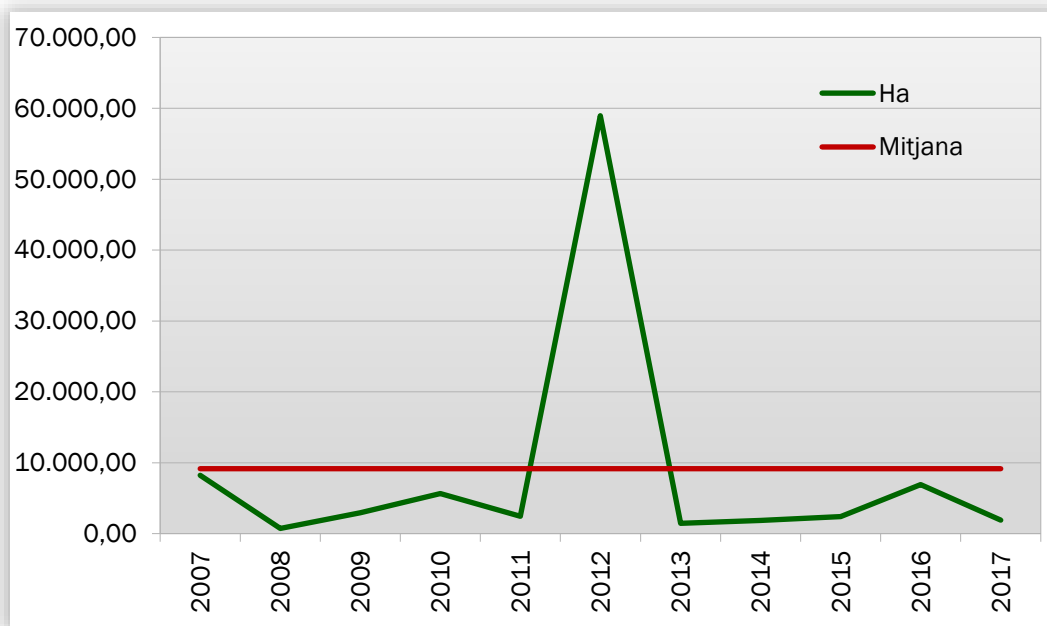
Any	Nº	Superfície
2007	375	8.224,69
2008	326	730,35
2009	427	2.932,29
2010	328	5.649,50
2011	419	2.436,38
2012	486	58.947,97
2013	335	1.442,82
2014	499	1.881,82
2015	315	2.417,85
2016	341	6.913,62
2017	347	1.897,46

Tabla 2. Nombre i superfície acumulats al mateix període analitzat

Als gràfics 3 i 4 es mostra l'evolució del nombre d'incendis i superfície afectada en el període d'estudi (gener-desembre) en l'últim decenni, en comparació amb el valor mitjà.

Gràfic 3: Evolució nº d'incendis en comparació amb el valor mitjà

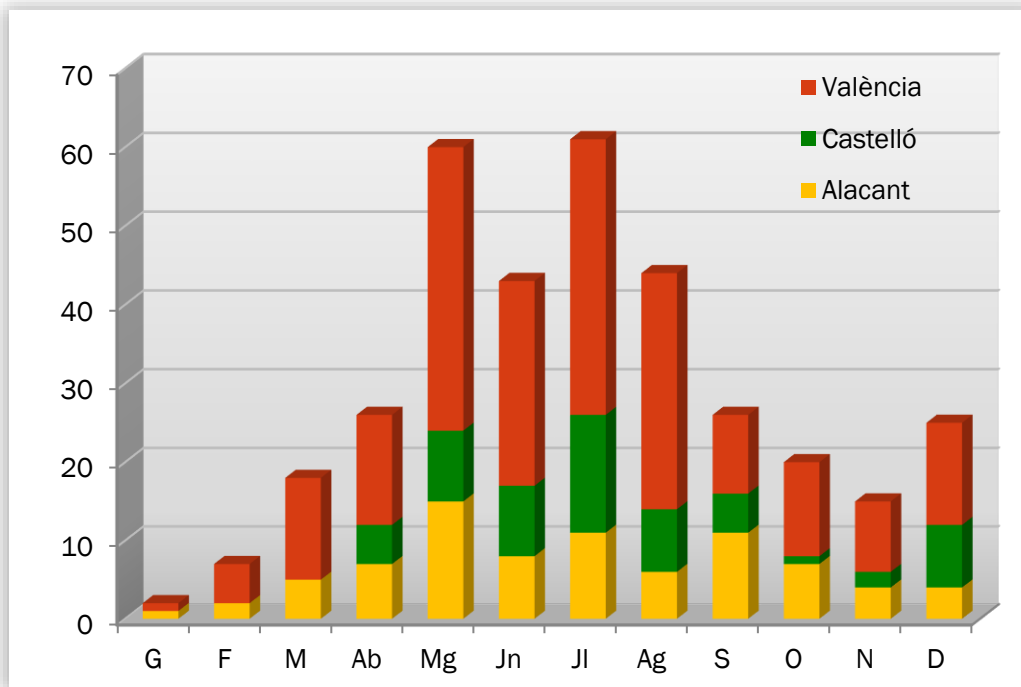
Gràfic 4: Evolució de la superfície afectada en comparació amb el valor mitjà

EVOLUCIÓ MENSUAL: NOMBRE

L'evolució mensual del nombre d'incendis es representa a través d'una taula numèrica a la qual es recullen els valors per a cada província, i el total de la Comunitat Valenciana (taula 3), juntament amb dos diferents representacions gràfiques, una de valors acumulats per províncies i una altra de comparació amb la mitjana dels últims 10 anys (gràfics 5 i 6).

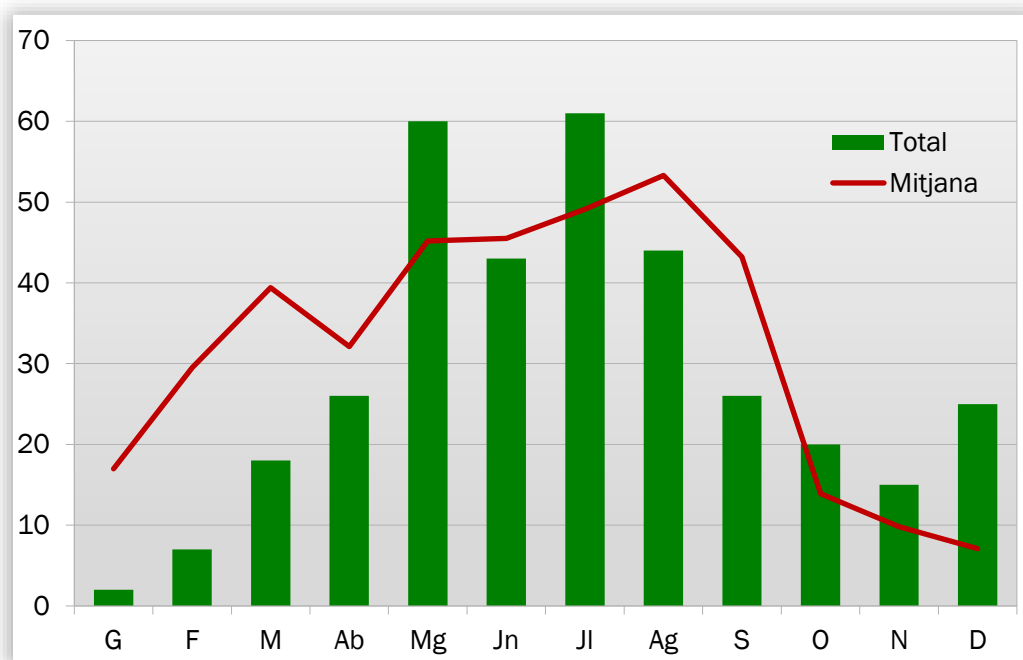
Mes	Alacant	Castelló	València	Total
Gener	1	0	1	2
Febrer	2	0	5	7
Març	5	0	13	18
Abril	7	5	14	26
Maig	15	9	36	60
Juny	8	9	26	43
Juliol	11	15	35	61
Agost	6	8	30	44
Setembre	11	5	10	26
Octubre	7	1	12	20
Novembre	4	2	9	15
Desembre	4	8	13	25
TOTAL	81	62	204	347

Taula 3. Evolució mensual del nombre d'incendis (2017)

Gràfic 5: Nombre d'incendis per mesos i províncies

Durant el mes de desembre s'han registrat 25 incendis, per damunt de la mitjana de l'últim decenni per a aquest mes, situada a 7,1 incendis. En aquest fet han tingut una influència determinant les condicions meteorològiques descrites en l'apartat *Claus de l'any*.

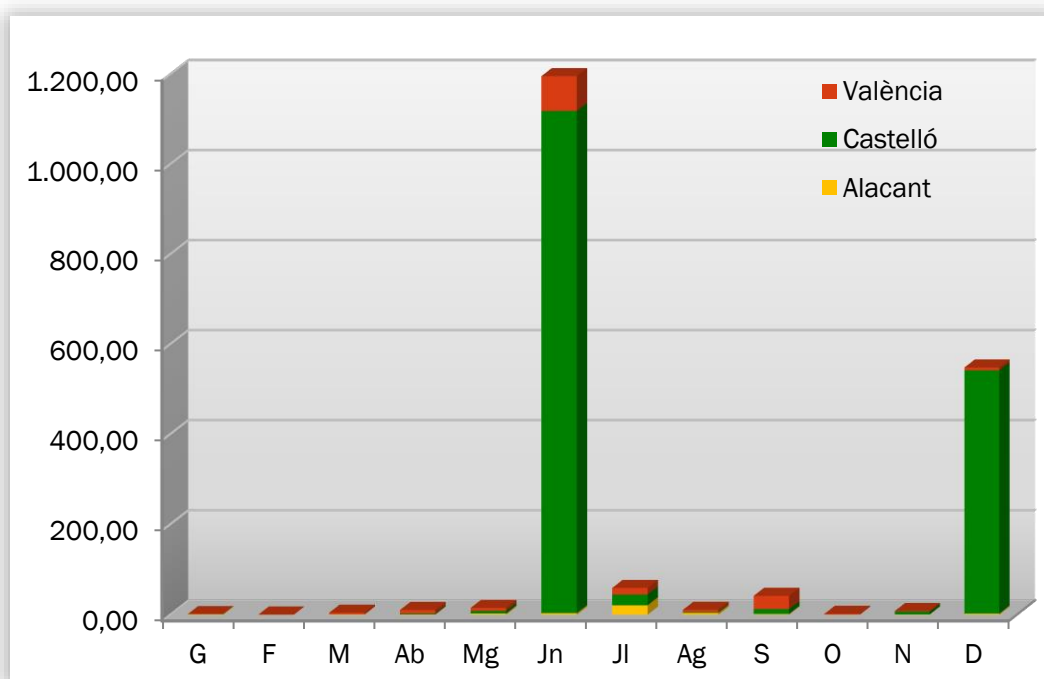
Gràfic 6: Nombre d'incendis per mesos, comparativa amb els valors mitjans de l'últim deceni

EVOLUCIÓ MENSUAL: SUPERFÍCIE AFECTADA

L'estudi de l'evolució mensual de la superfície afectada segueix una estructura similar a la ja descrita a l'apartat referit al nombre, si bé en la comparació amb els valors mitjans, donades les grans diferències de valors, s'ha utilitzat una escala logarítmica (gràfic 7).

Mes	Alacant	Castelló	València	Total
Gener	1,20	0,00	0,00	1,20
Febrer	0,01	0,00	0,41	0,42
Març	0,92	0,00	3,46	4,38
Abril	0,77	1,72	7,99	10,48
Maig	2,67	5,87	6,60	15,15
Juny	3,54	1.114,64	77,42	1.195,60
Juliol	20,93	23,78	14,54	59,25
Agost	4,24	1,68	4,93	10,85
Setembre	1,79	10,88	29,17	41,83
Octubre	0,32	0,00	1,71	2,03
Novembre	0,71	6,20	1,29	8,20
Desembre	2,43	539,52	6,12	548,07
TOTAL	39,53	1.704,29	153,64	1.897,46

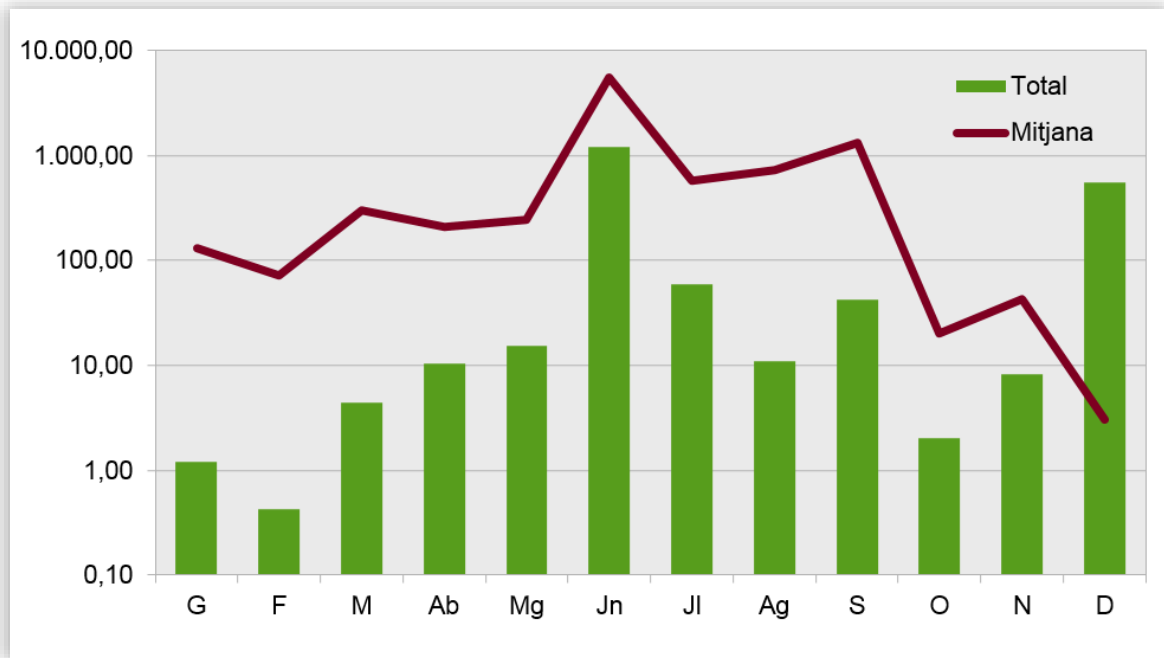
Taula 4: Evolució mensual de la superfície afectada (2017)

Gràfic 7: Superfície afectada per mesos i províncies

Al mes de desembre de 2017 s'han vist afectades per incendis un total de 548,07 hectàrees de terreny forestal, la major part d'elles pertanyents a l'incendi de Culla, província de Castelló. La superfície afectada està notablement per damunt de la mitjana del decenni, situada a 3,04 ha.

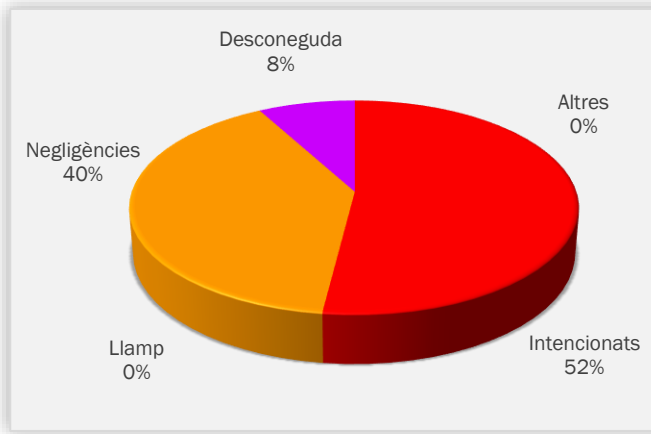
Com es pot veure als gràfics, els valors màxims de superfície cremada corresponen a juny i desembre que, com ja s'ha indicat a l'apartat de Claus, són els mesos en què es van produir els incendis més importants de l'any (Gàtova al juny i Culla al desembre).

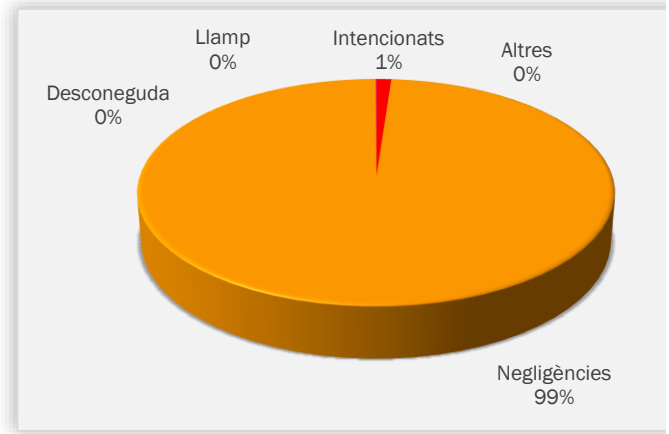
Gràfic 8: Superfície afectada per mesos, comparativa amb els valors mitjans de l'últim decenni

ANÀLISI DE LES CAUSES

L'estudi de les causes s'ha realitzat a partir dels percentatges en nombre i en superfície afectada, per al total de la Comunitat Valenciana, tant per al mes de desembre com per l'acumulat del 2017.

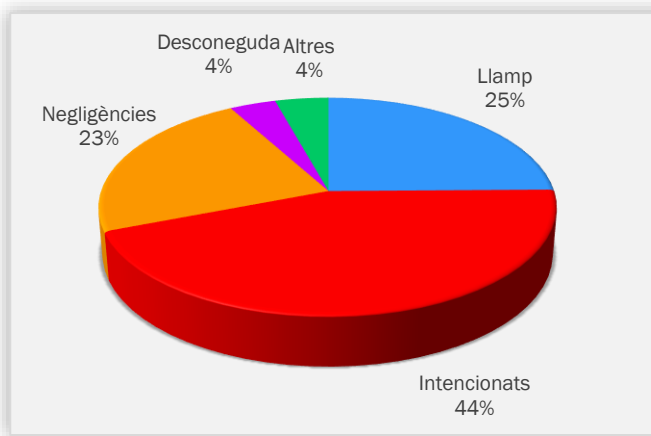

Gràfic 9: Comunitat Valenciana, % d'incendis ocorreguts per causa. Desembre 2017

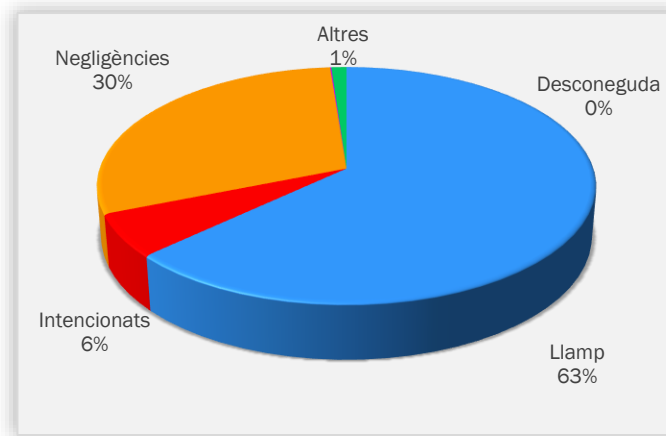

Gràfic 10: Comunitat Valenciana, % de superfície afectada per causa. Desembre 2017

Al mes de desembre s'han produït, al conjunt de la Comunitat Valenciana, 13 incendis intencionats, 10 per negligències i 2 per causes desconegudes/en investigació. Els incendis intencionats van afectar a un total de 6,28 ha, els originats per negligències a 541,54 ha i els de causa desconeguda/en investigació a 0,25 ha.

Gràfic 11: Comunitat Valenciana, % d'incendis ocorreguts per causa. Acumulat 2017

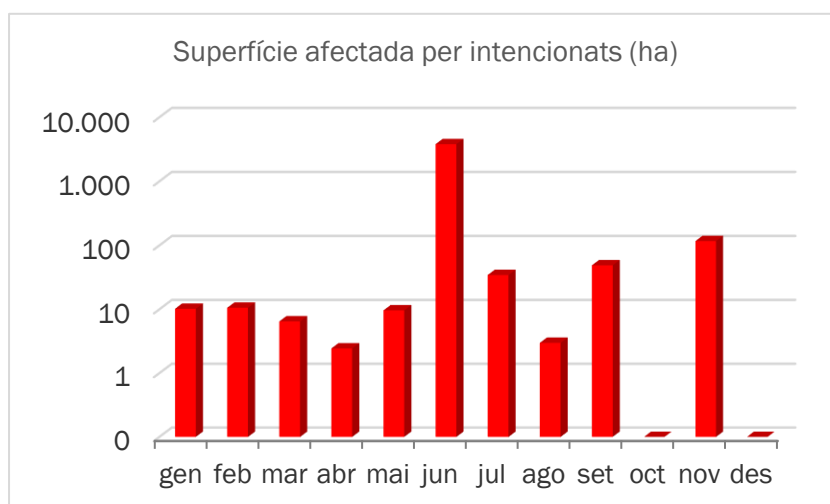
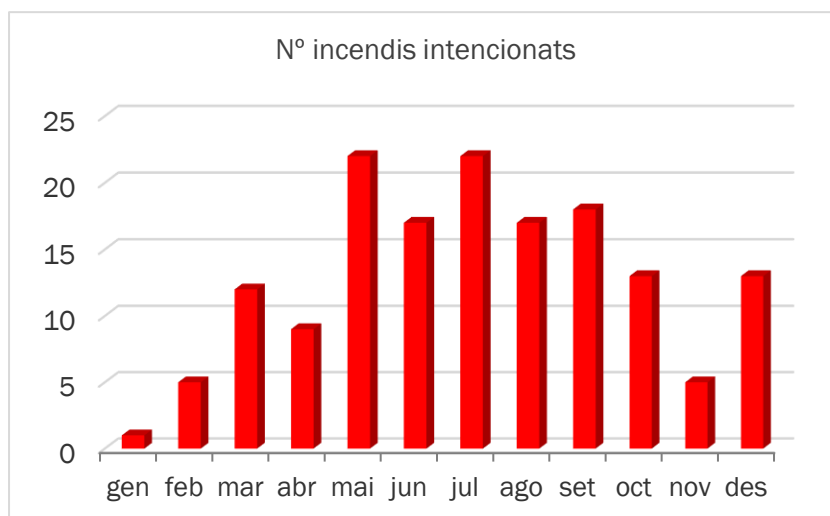
Gràfic 12: Comunitat Valenciana, % de superfície afectada per causa. Acumulat 2017

D'altra banda, per a aquest nombre anual s'ha preparat un estudi de la distribució per mesos de les causes més importants, tant en nombre d'incendis com en superfície afectada. Els gràfics estan referits al total de la Comunitat Valenciana:

Incendis intencionats: els incendis intencionats han estat la causa més nombrosa durant l'any 2017. Han passat 154 incendis d'aquest tipus, fet que suposa un 44% del total, gairebé la meitat de tots els incendis. No obstant això, els incendis intencionats no han estat la causa que ha afectat més superfície, amb 110,98 ha forestals, només un 6% del total.

En la distribució mensual cap mes destaca pel que fa al nombre d'incendis, però respecte a la superfície són els mesos de juliol i setembre els que presenten major superfície, sense superar en cap dels dos mesos les 40 ha.

Per províncies, la més destacada és València, amb 96 incendis, seguida de la d'Alacant amb 40, i Castelló amb 18. Pel que fa a la superfície, també és València la província més afectada, amb 63,82 ha. A Alacant li corresponen 7,61 ha, i a Castelló 39,55 ha.

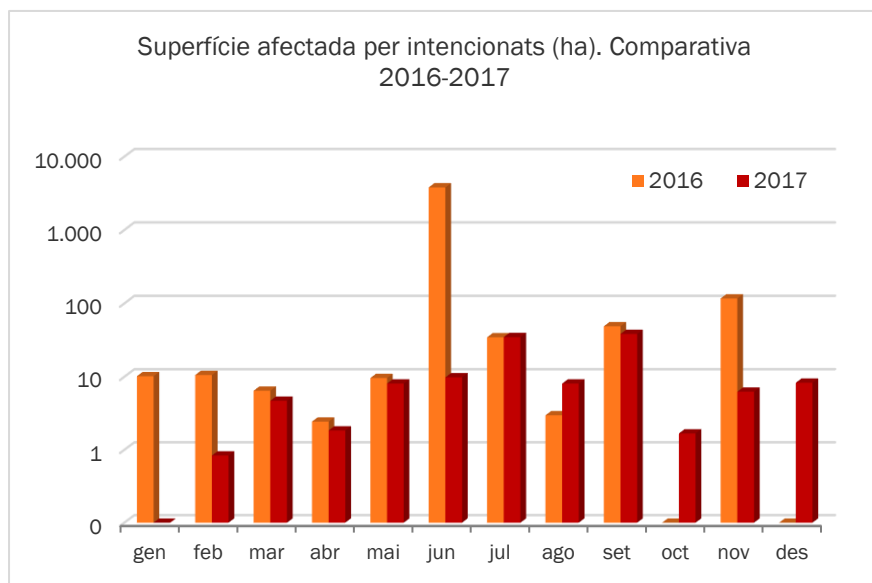
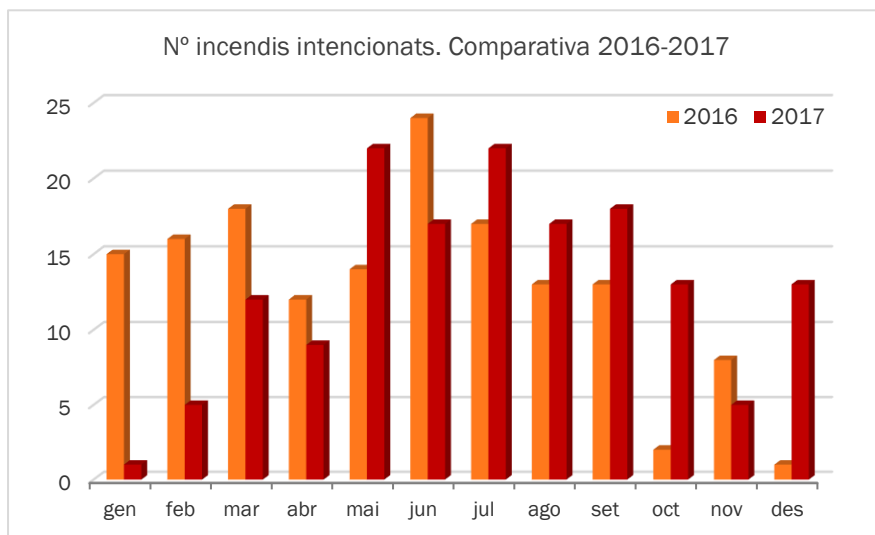

Gràfics 13 i 14. Incendis intencionats any 2017. Distribució mensual del nombre d'incendis i superfície afectada (en aquest cas a escala logarítmica)

S'ha realitzat també una comparativa respecte a l'any 2016 en relació al nombre d'incendis i superfície afectada.

Pel que fa al nombre, l'any 2017 es van produir 154 incendis enfront dels 153 de l'any passat.

Pel que fa a la superfície, la disminució d'aquest any 2017 (110,98 ha) respecte al 2016 (4.044 ha) ha sigut també molt important, a causa fonamentalment dels dos grans incendis que van tindre lloc al mes de juny de 2016 (Chella i Carcaixent).

Gràfics 15 i 16: Comparativa incendis intencionats 2016-2017. Distribució mensual del nombre d'incendis i superfície afectada (en aquest cas a escala logarítmica)

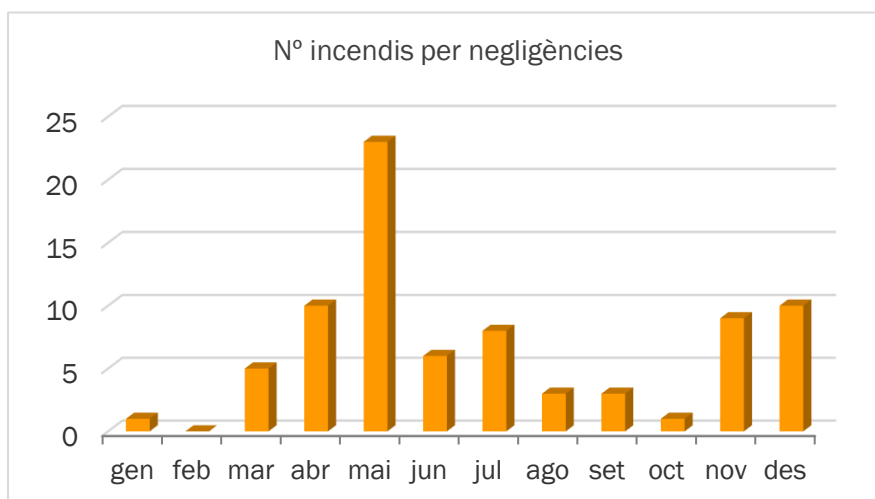
Per mesos, pel que fa al nombre, destaca la disminució durant la primera part de l'any, (gener, febrer i març) i l'augment durant els últims mesos de l'any (setembre, octubre i desembre). Aquesta variabilitat anual està directament relacionada amb la dinàmica de precipitacions i la consegüent variabilitat en la disponibilitat del combustible.

En relació a la superfície, destaca el pic màxim que va tindre lloc al juny de 2016 amb els grans incendis forestals de Chella i Carcaixent.

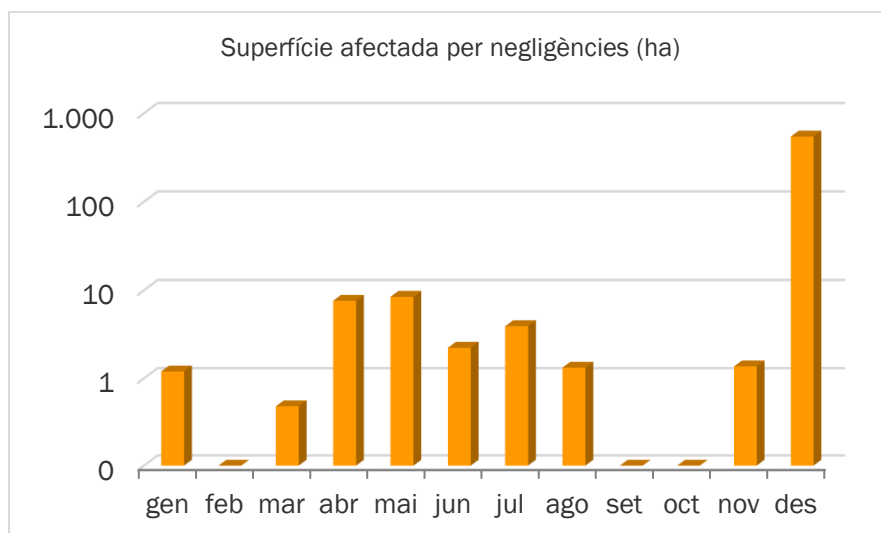
Incendis per negligències: durant l'any 2017 han ocorregut 79 incendis per negligències, que suposen un 23% del total. Pel que fa a superfície, aquesta causa ha suposat el 30% del total, amb una suma de 565,95 ha, de les quals la major part pertanyen a l'incendi de Culla, a la província de Castelló.

El major nombre d'incendis per aquesta causa es va produir al mes de maig, tot i que pel que fa a superfície, el mes més afectat va ser el de desembre, a causa de l'incendi que va tindre lloc a Culla.

Per províncies, la més afectada pel que fa al nombre és la de València (46 incendis), seguida de la d'Alacant (20) i Castelló (13). Pel que fa a la superfície, en canvi, és la província de Castelló la més afectada per aquesta causa d'incendi, amb 543,97 ha, seguida de València (14,9 ha), i Alacant (7,08 ha).

Gràfic 17. Incendis per negligències any 2017. Distribució mensual del nombre d'incendis

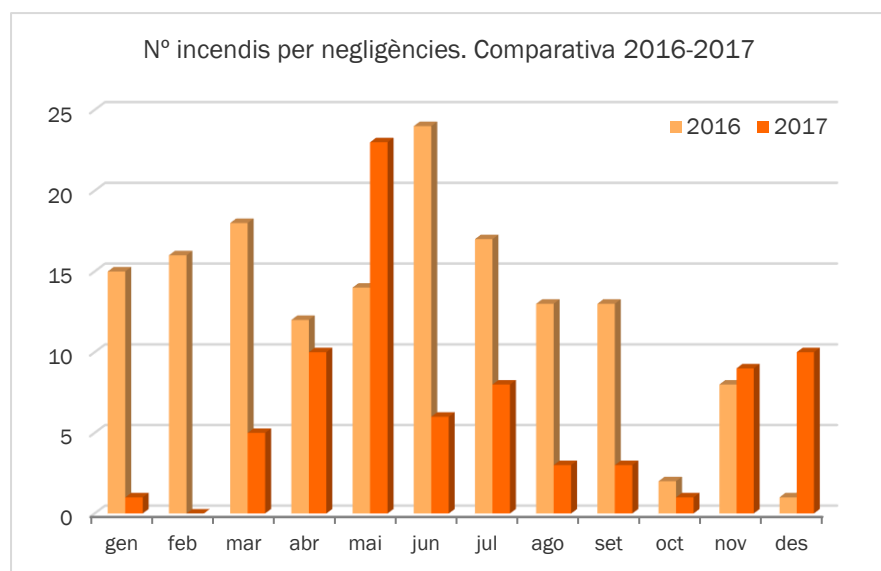

Gràfic 18. Incendis per negligències any 2017. Distribució mensual de la superfície afectada (escala logarítmica)

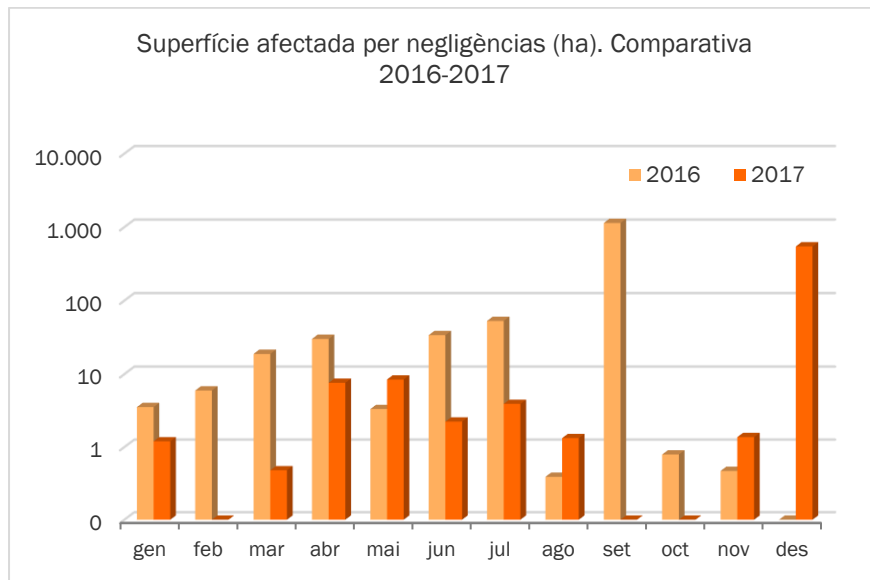
En aquest cas també s'ha cregut interessant fer una comparativa respecte a l'any 2016 en relació al nombre d'incendis i superfície afectada.

Pel que fa al nombre, l'any 2017 es van produir 79 incendis enfront dels 91 de l'any passat, fet que suposa una disminució del 14%.

D'altra banda, en relació a la superfície, s'ha produït una disminució respecte a l'any passat (565,95 ha enfront de les 1.287,76 de l'any 2016).

Gràfic 19. Comparativa incendis per negligències 2016-2017. Distribució mensual del nombre d'incendis

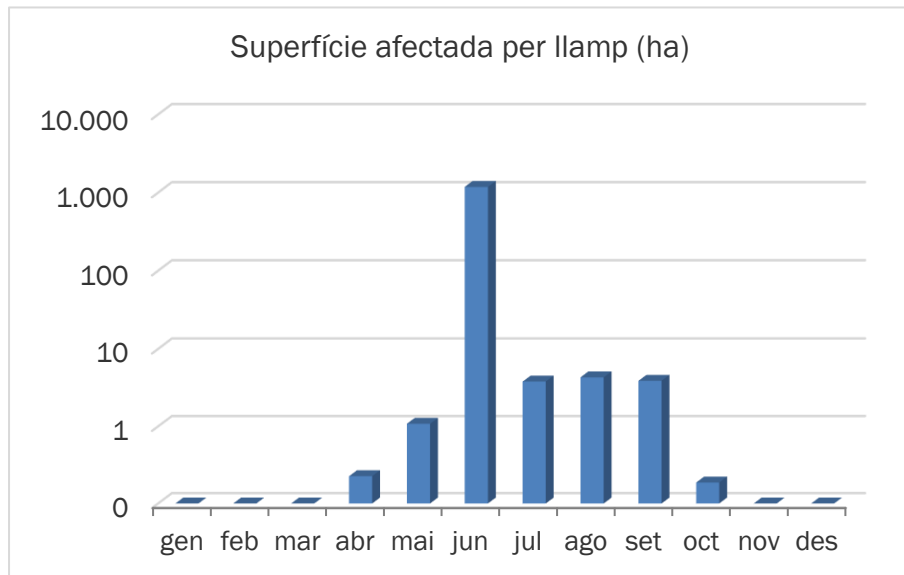
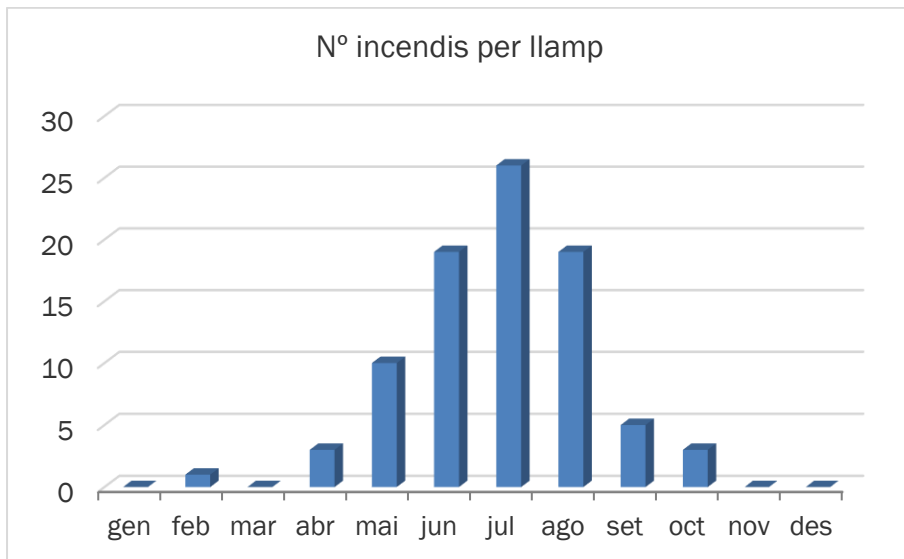
Gràfic 20. Comparativa incendis per negligències 2016-2017. Distribució mensual de la superfície afectada (escala logarítmica)

Per mesos, igual que als incendis intencionats, s'aprecia una notable disminució del nombre d'incendis dels primers mesos de l'any 2017 i un augment cap a final d'any.

Pel que fa a superfície, les majors diferències es donen pels grans incendis ocorreguts per aquesta causa en mesos diferents en els dos anys (setembre 2016 i desembre 2017).

Incendis per llamp: En el cas dels llamps, la seua distribució es concentra als mesos d'estiu, principalment els mesos de juny, juliol i agost. El màxim pel que fa a superfície s'ha donat al mes de juny amb 1.184,01 ha, a causa del incendi que va tindre lloc a Gàtova, província de València, del total anual de 1.197,55 ha.

La província en què han ocorregut més ignicions per llamp és la de València, amb 53, seguida de la de Castelló amb 24, i Alacant amb 9.

Gràfics 21 i 22: Incendis per llamp any 2017. Distribució mensual del nombre d'incendis i superfície afectada (aquest últim en escala logarítmica)

RELACIÓ COMPLETA D'INCENDIS AL MES DE DECEMBRE

Data	Municipi	Sup (ha)	Causa	Paratge	Província
01-dic-17	L'Alcora/Alcora	0,0050	2	Pantano	CASTELLÓ
03-dic-17	Puçol	2,0000	1	La Costera	VALÈNCIA
08-dic-17	Benlloch	1,0000	2	Cuartico	CASTELLÓ
09-dic-17	Xixona/Jijona	0,3000	2	Motnegre de Arriba	ALACANT
12-dic-17	Higueruelas	0,0100	2	El Plano de Arriba	VALÈNCIA
13-dic-17	Montesa	0,0300	1	Pou del Telar	VALÈNCIA
14-dic-17	Llombai	1,6000	1	Camino Ondara	VALÈNCIA
15-dic-17	Burriana	0,0400	1	Clot de la Mare de Deu	CASTELLÓ
15-dic-17	Crevillent	0,0300	1	PN del Hondo	ALACANT
15-dic-17	Burriana	0,0700	1	Clot de la Mare de Deu	CASTELLÓ
17-dic-17	Llíria	0,7000	1	Bodegas Tufaltabas	VALÈNCIA
17-dic-17	Alzira	0,0200	1	Algoleges	VALÈNCIA
18-dic-17	La Vall d'Uixó	0,5000	3	Barranc de Sant Josep	CASTELLÓ
19-dic-17	Granja de Rocamora	2,0000	2	Cabezo de los Ojales	ALACANT
26-dic-17	Torreveija	0,1000	3	PN Laguna de la Mata-Torreveija	ALACANT
26-dic-17	Náquera	0,0100	2	Fonteta	VALÈNCIA
26-dic-17	Náquera	0,0150	2	Barranc de l'Or	VALÈNCIA
27-dic-17	La Vall d'Uixó	0,2000	3	Poualets	CASTELLÓ
27-dic-17	Xàtiva	0,0500	3	La Vila	VALÈNCIA
29-dic-17	Rafelguaraf	1,0000	1	Racó de Rius	VALÈNCIA
29-dic-17	La Pobla Llarga	0,2800	1	Colmenar/Barranc dde Barxeta	VALÈNCIA
29-dic-17	Manises	0,0080	1	La Presa	VALÈNCIA
29-dic-17	Suera/Sueras	2,5000	2	La Rosa	CASTELLÓ
29-dic-17	Culla	535,2000	2	Serra d'Ésparreguera	CASTELLÓ
30-dic-17	Sagunt/Sagunto	0,4000	1	Marjal dels Moros	VALÈNCIA

Codis de causes

- (0) Llamp
- (1) Intencionats
- (2) Negligència
- (3) Desconeguda/Investigació
- (4) Altres

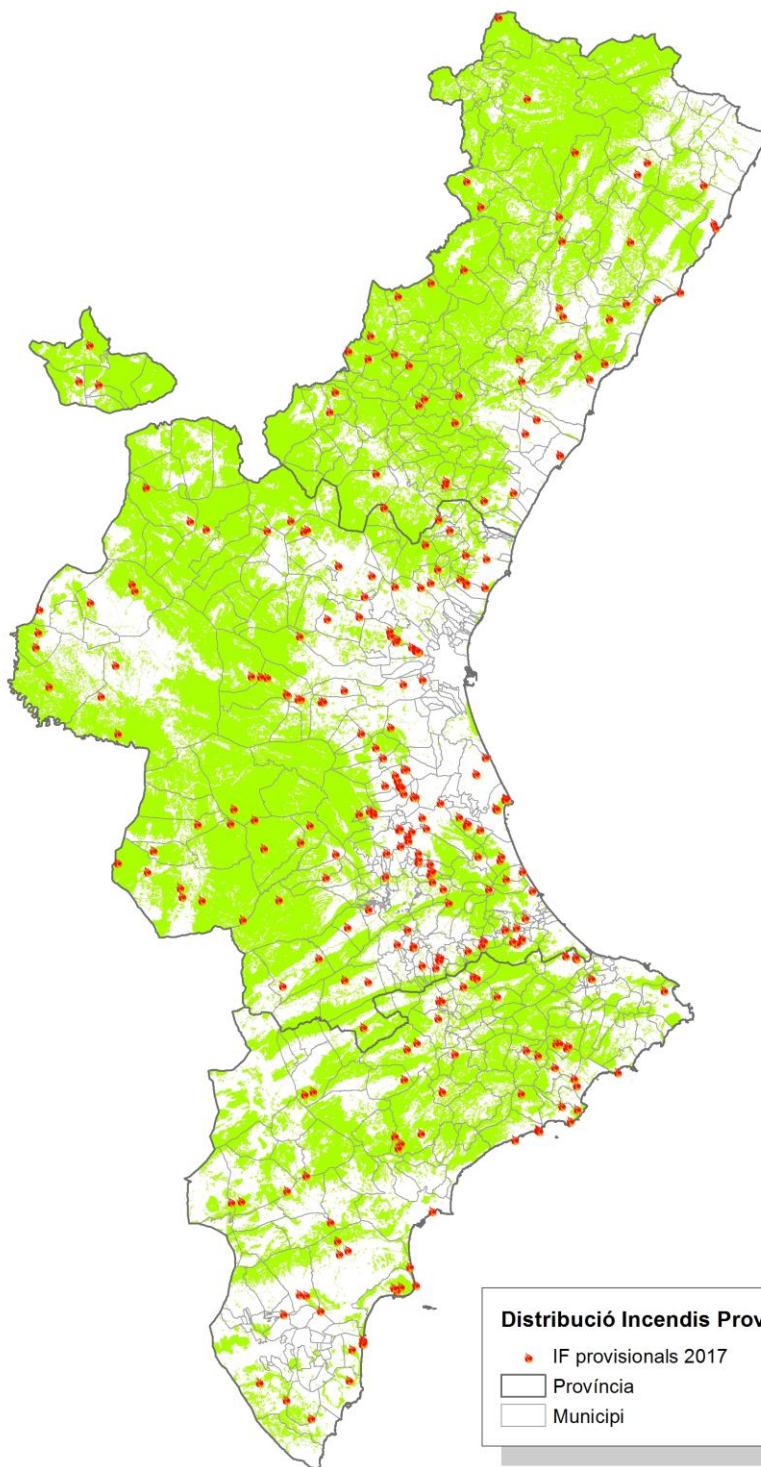
MAPES

En aquest apartat es mostra una anàlisi espacial de la distribució dels incendis de 2017 al llarg del territori de la Comunitat Valenciana.

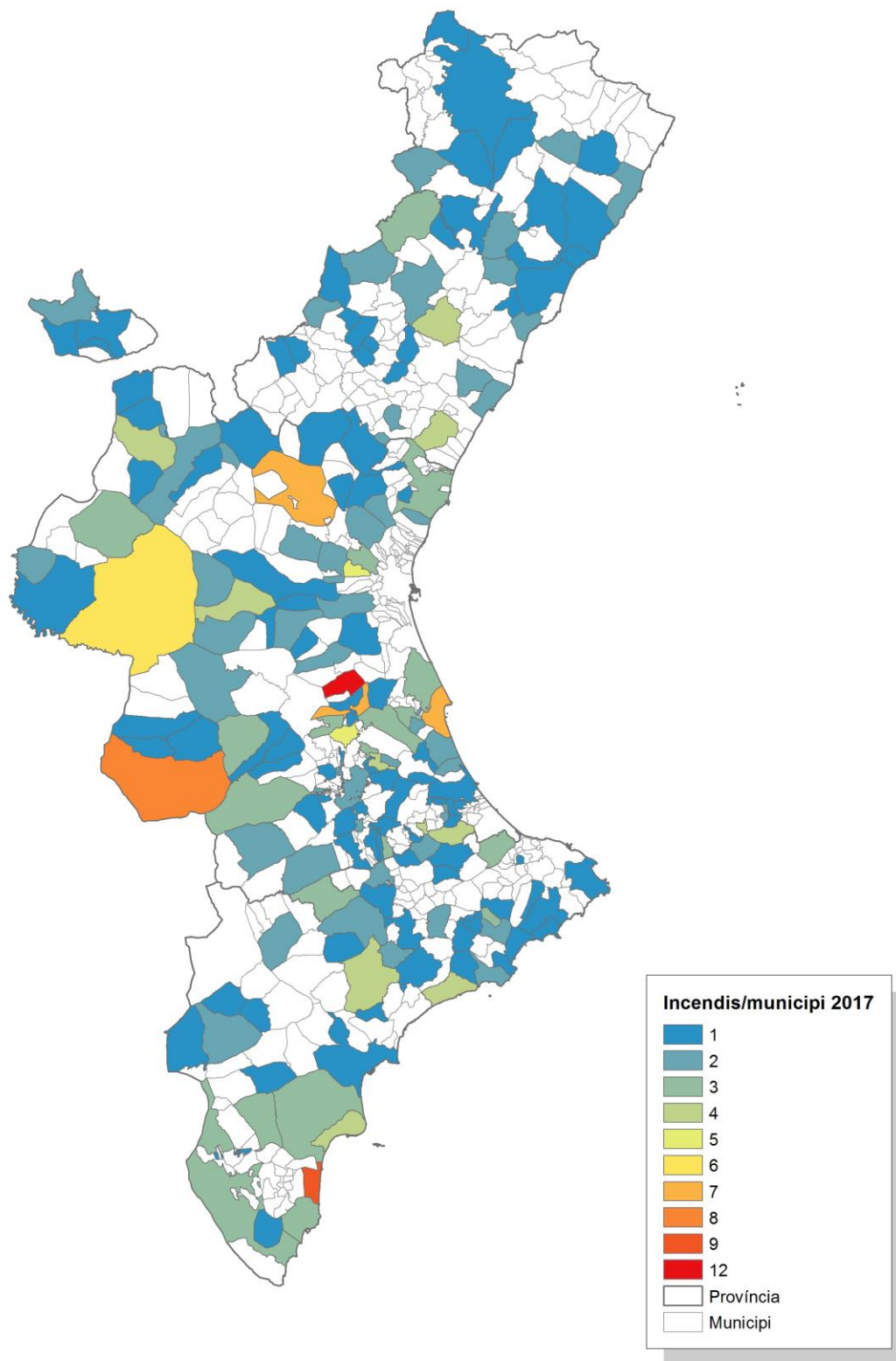
S'han inclòs els següents mapes:

- Distribució general dels incendis provisionals de 2017 (punts d'inici).
- Distribució del nombre d'incendis per municipi.
- Distribució del nombre d'incendis per municipi (referit a 1.000 ha de terreny forestal).
- Distribució mensual dels incendis provisionals de 2017 (punts d'inici).
- Distribució dels incendis provisionals de 2017 per tipus de causa (punts d'inici).

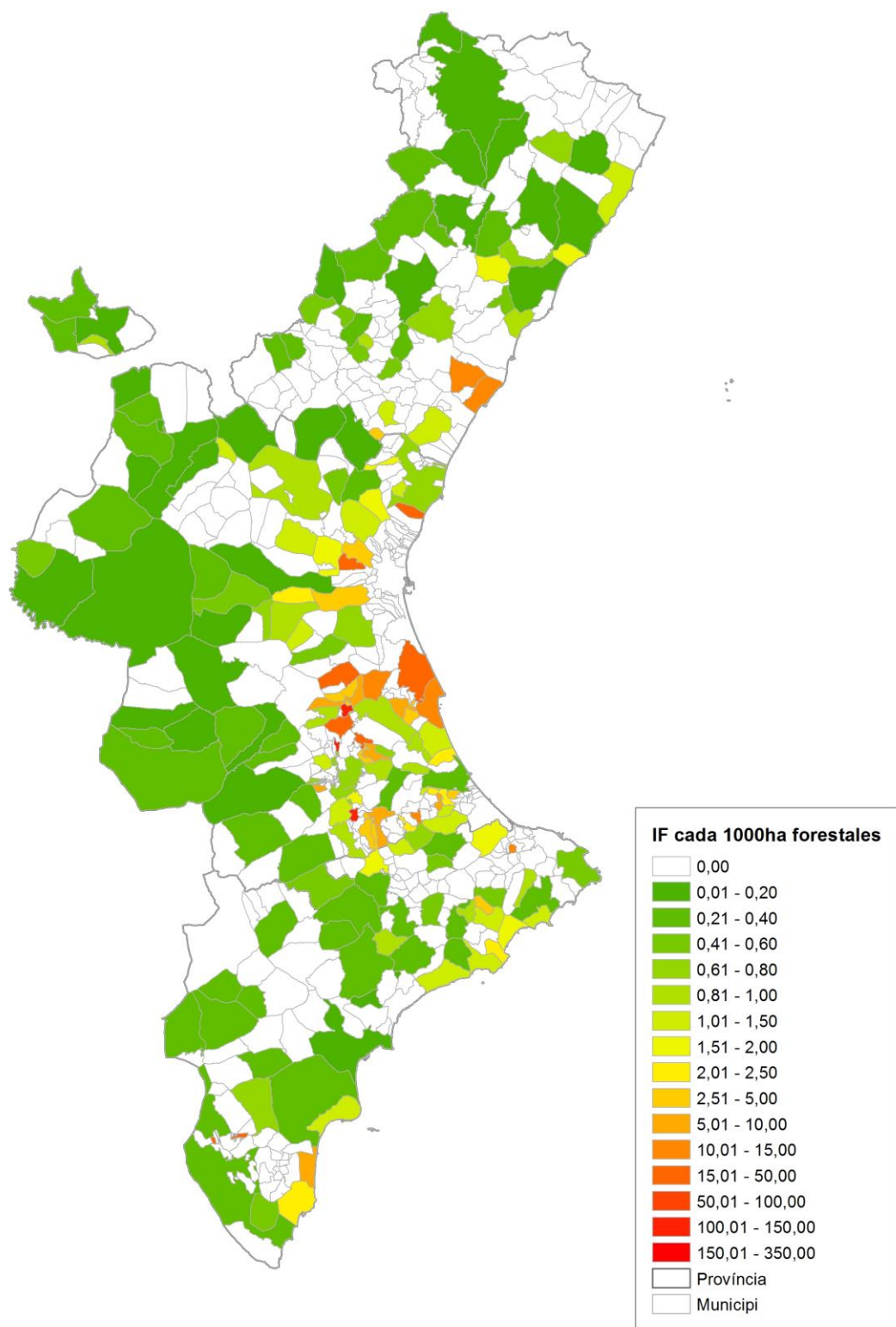
DISTRIBUCIÓ GENERAL DELS INCENDIS PROVISIONALS DE 2017(PUNTS D'INICI)

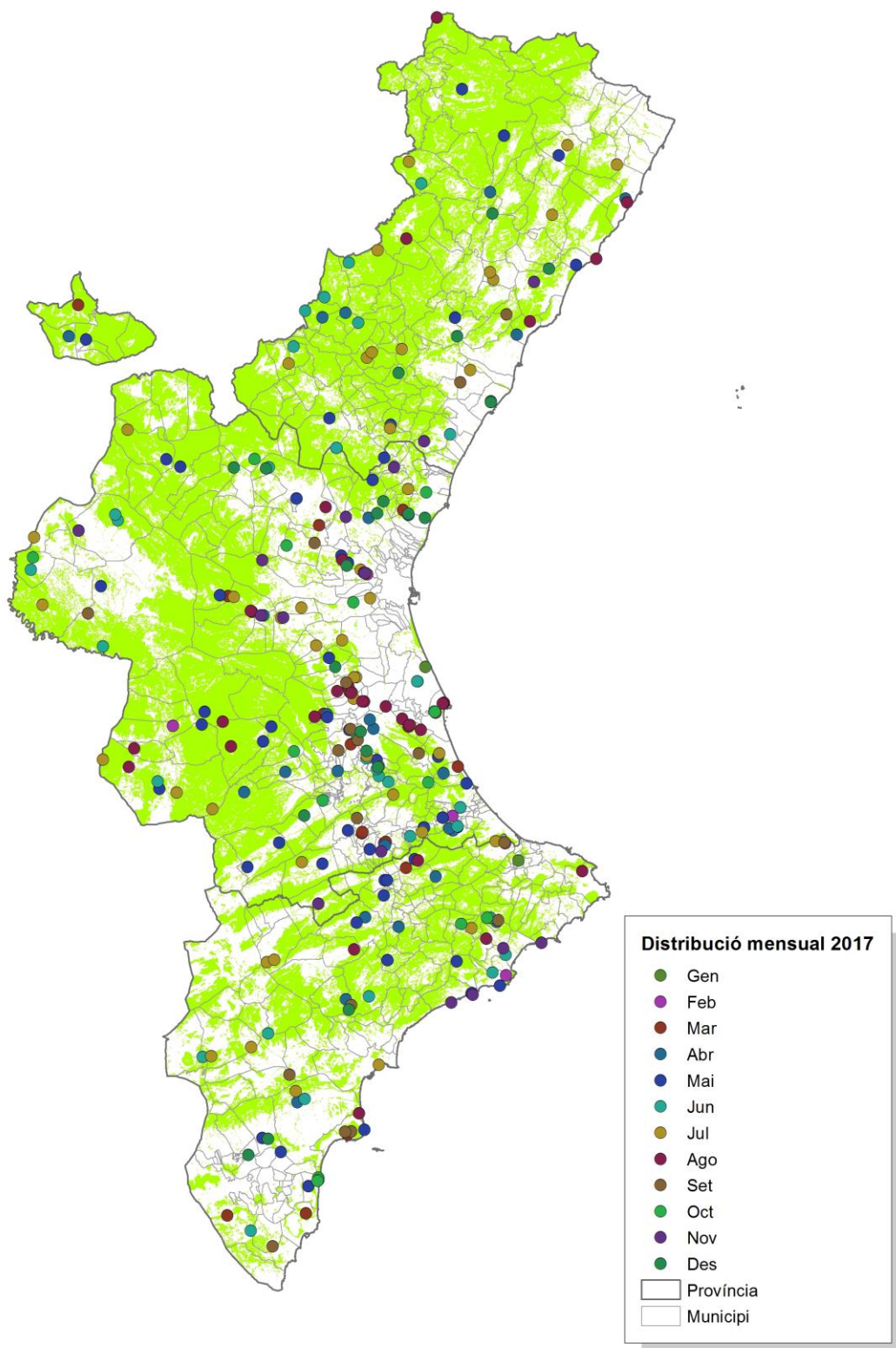
DISTRIBUCIÓ DEL NOMBRE D'INCENDIS PER MUNICIPI

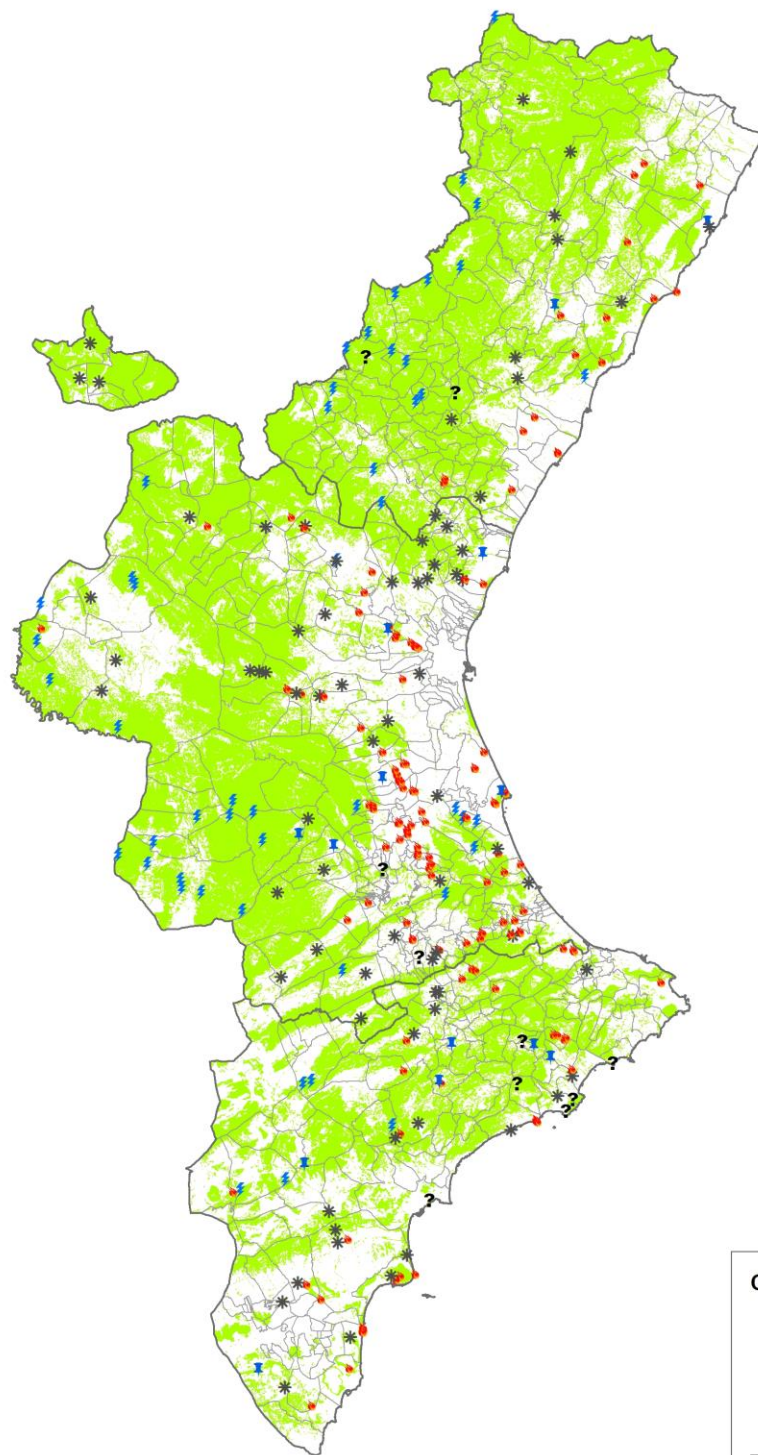
DISTRIBUCIÓ DEL NOMBRE D'INCENDIS PER MUNICIPI (1000 HA DE TERRENY FORESTAL)

DISTRIBUCIÓ MENSUAL DELS INCENDIS PROVISIONALS DE 2017 (PUNTS D'INICI)

DISTRIBUCIÓ DELS INCENDIS PROVISIONALS DE 2017 PER TIPUS DE CAUSA (PUNTS D'INICI)

Causas provisionals 2017

- ⚡ Llamp
- Intencionat
- * Negligència
- ? Desconegut
- ⇩ Altres
- Província
- Municipi

NOTÍCIES I DIVULGACIÓ

Al llarg del mes de desembre s'ha publicat el decret pel qual s'aproven les bases reguladores i les ajudes per paliar els danys produïts pels incendis d'Artana, Benitatxell i Bolulla d'estiu del 2016 i l'aprovació d'una llei relativa a mesures fiscals, gestió administrativa i financera i d'organització de la Generalitat.

- **DECRET 189/2017**, d'1 de desembre, del Consell, de modificació del Decret 52/2017, pel qual s'aproven les bases reguladores i es concedeixen ajudes per a paliar els danys produïts pels incendis forestals a Artana, Benitatxell i Bolulla en l'estiu de 2016. [2017/11804]
- **LLEI 21/2017**, de 28 de desembre, de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera, i d'organització de la Generalitat. [2017/12191]